

NICETAS

INFORMATOR SANKTUARIUM UNITÓW PODLASKICH

*Adres: Nicetas, Kostomłoty 15, 21-509 Kodeń, tel./fax: (083) 375 52 27
www.kostomloty.prv.pl e-mail: Parafia_Unicka_Kostomloty@siedlce.opoka.org.pl*

Rachunek bankowy: Parafia Unicka w Kostomłotach

Bank: PKO BP Biała Podlaska Nr: 6610201260000070200428672

**„chwalebę Boga żywego, zwołuję lud, gromadzę duchowieństwo,
opłakuję zmarłych, odpędzam zarazę, uświetniam
uroczystości”**

**Zapraszamy do Kostomłot na Uroczystości Odpustowe ku czci
Błogosławionych Męczenników Unickich z Pratulina oraz na
poświęcenie nowego dzwonu w dniu 29 maja br. o godz. 10.00**

**Msze święte w obrządku greckim w Kostomłotach są odprawiane
w każdą niedzielę i święta o godz. 11:00, w dni powszednie o godz. 7:00.**

**Zwiedzanie zabytkowej Cerkwi (poł. XVII w.) z przewodnikiem
codziennie od godz. 9:00 do zmroku.**

Historia dzwonów w Kostomłotach

„Odkąd zacząłem tu pracować - opowiada o. Roman - brakowało mi przy cerkwi dzwonów. Tu były tylko dwa różnej długości kawałki szyny kolejowej, które wisiały na wieży i w nie przed nabożeństwami waliło się łodem. Dłuższy kawałek dawał dźwięk niższy, krótszy wyższy. To nie brzmiało zbyt pięknie... Skąd więc wziąć pieniądze na dzwony? Pojechałem do Przemysła, do ludwisarzy Felczyńskich i powiedziałem, że dzwony pragnę mieć, ale pieniędzy nie mam. A pan Felczyński senior na to: Może ma ksiądz złom miedzi? - Złomu też nie mam, ale się postaram - odparłem.

Po zajęciach na uniwersytecie zdejmowałem sutannę, brałem wózek dwukołowy i chodziłem po Lublinie za złodem miedzi. Niektórzy współbracia pomagali mi zbierać. Uzbierałem przez trzy lata 10 ton złomu. Składałem go pod naszym lubelskim klasztorem, a stamtąd pan Jan Felczyński zabrał ów cenny materiał do swojej pracowni. Wkrótce potem przywiózł do Kostomłot, zdjął z samochodu na stertę słomy - piękne, złote kielichy... Zanim postawiliśmy dzwonnice, ludzie siadali wokół dzwonów i przy nich biesiadowali, wpatrywali się w nie, śpiewali przy nich - cieszyli się... Bo dzwon przy cerkwi, to jak klakson w aucie mówili” (z książki: T. Pulcyn, *Kostomłoty*, wyd. III, 2004, s. 32).

Dzwon to instrument dźwiękowy wprowadzony do użytku kościelnego za papieża Sabiniusza (604-606). Jest pochodzenia azjatyckiego i znany był w starożytności. W Europie i w Anglii

wystąpił w VI i VII wiekach. Na Wschodzie pierwsze dzwony otrzymał w 865 roku cesarz bizantyjski Michał III od doży weneckiego Orso i umieścił je na dzwonnicy przy kościele Hagija Sophija w Konstantynopolu (zniszczyli je Turcy po zajęciu Bizancjum). Dzisiejszy tulipanowy kształt dzwonu ustalił się w XIII wieku.

Dzwonom od najdawniejszych czasów nadawano nazwy, zarówno gdy służyły celom religijnym, jak i świeckim; początkowo wskazywały one na główną funkcję dzwonu (np. *campana Apostolica* - dzwon na święta Apostołów) albo jego zalety (np. *Cantabona, Pretiosa*); kiedy papież Jan XIII (965-972), poświęcając w 968 roku dzwon w bazylice laterańskiej, nadał mu po raz pierwszy imię *Jan*, rozpoczęto dzwony nazywać imionami, później także nazwami symbolicznymi (np. *Tuba Dei, Gratia Dei*).

Największy dzwon *Car Kolokol* z 1653 roku, ustawiony na Kremlu na cokole przy wieży (przelany po raz trzeci w 1753, uległ wyszczerbieniu w 1737 roku, spadłszy z wieży podczas pożaru), waży ok. 200 ton, ma 586 cm wysokości, 589 cm średnicy u dołu oraz 27-40 cm grubości ścianek. Drugi co do wielkości dzwon z 1403 roku znajduje się w Pekinie i waży ok. 115 ton. Do największych dzwonów w Europie zalicza się m. in. dzwon z katedry w Kolonii (ok. 25 ton).

Zgodnie z prawem zwyczajowym i tradycją należy używać dzwonów spiżowych. W obu obrządkach jest niedopuszczalne wg przepisów liturgicznych w ich miejsce wprowadzanie jakichkolwiek urządzeń radiofonicznych, chociaż obrządek łaciński tego nie przestrzega.

Dźwięk dzwonu jest składową częścią nabożeństw w greckim obrządku. On rozpoczyna i kończy nabożeństwo. Działa na nasz słuch i wewnętrzne usposobienie, budzi ze snu duchowego, oczyszcza dusze, napominając o Bogu i Jego Sądzie, o szybkim przemijaniu życia ziemskiego i życiu wiecznym w Niebie. Zwraca naszą uwagę na ważniejsze części nabożeństwa, wyraża radość, smutek i uroczystość wspominanych wydarzeń. Dlatego istnieją różne rodzaje dźwięków, z których każdy ma swoją nazwę i zadanie.

Jest cztery rodzaje kanonicznych dźwięków (uderzeń w dzwony): błahowiest, pierabor, piereszwon i trezwon. Błahowiest przynosi dobrą, radosną wieść o rozpoczęciu jutrzni, nieszpór i Eucharystii; realizuje się go miarowymi uderzeniami w jeden z największych dzwonów. Pierabor jest dźwiękiem pogrzebowym; realizuje się go powolnym jednokrotnym uderzeniem w każdy dzwon od najmniejszego do największego, po czym następuje uderzenie przez chwilę we wszystkie dzwony naraz, co symbolizuje zerwanie się życia. Piereszwon jest dźwiękiem wyrażającym ból i tryumf; realizuje się go jednokrotnym uderzeniem w każdy dzwon od największego do najmniejszego (symbolizuje uniżenie się Chrystusa dla naszego zbawienia) i zakańcza uderzeniem we wszystkie naraz. Jest najbardziej smutnym

rodzajem dźwięku, dlatego stosuje się go tylko dwa razy w roku: w Wielki Piątek i Wielką Sobotę na śmierć i pogrzeb Pana Jezusa. Żeby ten rodzaj dźwięków nie był jednakowy z pieraborom, trzeba go realizować stosując krótsze przerwy w uderzaniu. Trezwon to uderzenie we wszystkie dzwony naraz.

Największy dzwon (460 kg) w Kostomłotach w 1969 roku poświęcił nowy (po śmierci bpa Ignacego Świrskiego) ordynariusz podlaski, bp Jan Mazur.

Dzwonnicę w 1974 roku 3 czerwca w drugim dniu Zielonych Świątek poświęcił Jego Eminencja Kard. Stefan Wyszyński i wygłosił kazanie. Upřednio dzwony wisiały na prowizorycznie skonstruowanej drewnianej dzwonnicy.

Niestety, średni dzwon po kilku latach z niewiadomych powodów pękł. Różne przyczyny się złożyły, że dopiero teraz w ramach gwarancji został przez Felczyńskich w Przemyślu na nowo odlany. Przy tej okazji wszystkie dzwony swoim transportem i ze swoimi robotnikami ludwisarnia zabrała do Przemyśla, wymieniono mechanizmy zawieszenia, „huśtania” i inne, dwa dzwony oczyszczono. I właśnie 3 września 2004 roku wszystkie dzwony w nowej szacie wróciły do Kostomłot. Koszty transportu, wymiany mechanizmów, czyszczenia opłacono ze składek parafian i sympatyków unickiej parafii.

Uroczystość Wszystkich Świętych w Kościołach Wschodnich

6 października 1996 roku w Watykanie Jan Paweł II wyniósł do chwały ołtarzy Nowych Męczenników Unickich z Pratulina. Opatrzność Boża zrządziła, że w tym dniu przed czterystu laty nasi przodkowie, wypełniając testament Chrystusa: „...aby wszyscy stanowili jedność”, zawarli zjednoczenie obu tradycji chrześcijańskich: łacińskiej i greckiej. Odtąd z jednego Kielicha zaczęli pić i jednym Chlebem się karmić Rusini i Polacy we wspólnej Ojczyźnie ziemskiej Rzeczypospolitej Obojga Narodów. „Jeśli Unia w Brześciu nad Bugiem nie doprowadziła do pełnego zjednoczenia z całym chrześcijańskim Wschodem, to przecież ujawniła ona ponad wszelką wątpliwość jedno: że Duch Święty działał w ludziach, budził w nich zdrowy niepokój z powodu podziału i nakazywał szukać dróg zjednoczenia” powiedział Jan Paweł II do kilku tysięcy pielgrzymów z Kościoła katolickiego obrządku greckiego, którzy przybyli do Rzymu na uroczystości związane z obchodami 400. rocznicy Unii Brzeskiej.

12 lipca 1998 roku odbyło się przeniesienie do Kostomłot znacznej części Czcigodnych Relikwii Męczenników unickich z Pratulina, naszych przodków, którzy mieli ten sam grecki, cerkiewny obrządek, jaki wychował ich do znanego nam bohaterstwa: chcieli być katolikami greckiego obrządku i za to między innymi oddali życie.

Bardzo więc jesteśmy wdzięczni Jego Ekscelencji Księdzu profesorowi Janowi Wiktorowi Nowakowi, poprzedniemu biskupowi siedleckiemu, i Jego Ekscelencji Księdzu biskupowi Henrykowi Tomasikowi, że udzielili dla naszej unickiej cerkwi w Kostomłotach pokaźną część czcigodnych Relikwii naszych Męczenników. W relikwiarzu umieszczono całe przedramię, kość ręki jednego z nich, która za swego życia tyle razy robiła na sobie znak krzyża świętego i ten krzyż trzymała, broniąc w trudnych momentach swej parafialnej cerkwi w Pratulinie. Przez te Relikwie ci Bohaterowie są z nami w tym świętym miejscu czyli w sanktuarium w Kostomłotach.

Ksiądz Profesor z KUL-u, Tadeusz Zasepa, ufundował drogocenny relikwiarz. Jest on srebrny, pozłacany, bogato ozdobiony drogocennymi, naturalnymi kamieniami. Wykonał go złotnik z Krakowa. A relikwie przywiózł w towarzystwie Księdza biskupa seniora Jana Mazura i Księdza biskupa Henryka Tomasika, Ksiądz Prymas, Józef Glemp, który jest Ordynariuszem parafii unickiej w Kostomłotach. Spoczywają one na specjalnie przygotowanym ołtarzu. Otoczone są trzynastoma ikonami Męczenników, które po raz pierwszy zostały napisane, namalowane, w tutejszej parafii.

I bardzo ważna informacja liturgiczna: **w greckim obrządku dniem poświęconym Wszystkim świętym jest pierwsza niedziela po Zielonych świątkach**, taki tego sens: Chrystus swym życiem, męką, śmiercią, wysłużył dla nas duchowe bogactwa; kto z nich skorzystał, jest święty; i po odświętowaniu Jego Męki, Zmartwychwstania, Wniebowstąpienia, Zesłania Ducha Świętego, w pierwszą niedzielę po tym Zesłaniu Ducha Świętego świętujemy dzień Wszystkich świętych całego świata (w obrządku rzymskim 1 listopada); **a w drugą niedzielę po Zielonych Świątkach obchodzimy uroczystość świętych swego narodu, regionu**. I właśnie my unicy w Kostomłotach obchodzimy pamięć naszych unickich Męczenników z Pratulina. Zapamiętamy sobie ten termin: każdego roku druga niedziela po Zielonych Świątkach.

W bieżącym roku 2005 ten dzień przypada 29 maja. Serdecznie na tę niedzielę nasze Sanktuarium Unitów wszystkich chętnych na godzinę 10.00 zaprasza.

Uroczystościom będzie przewodniczył Dostojny Gość Jego Eminencja Ksiądz Kardynał Henryk GULBINOWICZ z Wrocławia, który poświęci dzwon i wygłosi homilię.

Program Uroczystości:

1. Godz. 10:00 Akatyst ku czci Błogosławionych Unickich Męczenników z Pratulina.
2. Godz. 11:00 Powitanie przed plebanią Dostojnego Gościa i procesjonalne wejście do Cerkwi.
3. Poświęcenie nowego dzwonu.
4. Liturgia, po zakończeniu której odbędzie się procesją połączoną z Nabożeństwem Modlitewnym (Molebnem) do Błogosławionych Męczenników.